

คุ้มครองลูกผังศิลธรรม บ้านกัลยาณมิตร

ข้อคิด

จาก

พระมหาชนก

กัลยาณมิตร

www.kalyanamitra.org

การแก้วิกฤตสังคมไทย

คำนำ

นับเป็นมหาโชคมาหากาของคนไทยที่มีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระอัจฉริยภาพและเปี่ยมลั่นด้วยทศพิธารธรรม เพาะภารที่มีพระปรีชาญาณ ทรงพระราชนิพนธ์เรื่องพระมหาชนก ทรงชี้นำคุณค่าอันยิ่งใหญ่ของความเพียรอันบริสุทธิ์ของพระโพธิสัตว์กลับคืนมาสู่ลังคมไทย ได้ส่งผลช่วยให้พสกนิกรของพระองค์มีกำลังใจในการฟันฝ่าภาวะวิกฤตของประเทศต่อไปอย่างไม่ย่อหัว โดยที่ชาวพุทธจำนวนมากเริ่มหันกลับมามองเห็นคุณค่าของหลักธรรมในพระไตรปิฎกที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขวิกฤตการณ์ พระบุญญาบำรุงมีของพระองค์นั้นจึงเป็นร่มโพธิสมการให้ประชาชนไทยมาตลอด ๕๓ พรรษาแห่งการครองราชย์ พระองค์จึงเป็นที่พึ่งของพสกนิกรได้เมื่อไหรามาก

ดังนั้น เพื่อเป็นการสุดดีพระปัญญาบารมีของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่มีงานพระไตรปิฎกจึงได้
เรียบเรียงพระธรรมเทศนาของพระเดชพระคุณพระภรรภานา-
วิริยคุณ ในเรื่องข้อคิดจากพระราชพิธีพระมหาชนก
อีกครั้ง ซึ่งเล่มนี้จะเป็นตอนที่ต่อจากเรื่อง “พระราชนิพนธ์
พระมหาชนก พระอัจฉริยภาพพระมหาศรีรัตน์ไทย” โดย
พระเดชพระคุณหลวงพ่อได้อธิบายข้อคิดจากพระราชพิธี
ให้เห็นเด่นชัดว่า ขอเพียงประชาชนไทยตั้งใจประพฤติตน
ตามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนพรว่า
ของมีความเพียรที่บริสุทธิ์ ปัญญาที่เฉียบแหลม กำลัง^{*}
กายที่สมบูรณ์ อย่างเต็มที่ เต็มอิ่ม เต็มใจ เต็มกำลัง จะ
สามารถกอบกู้ภัยชาติต่างๆ ในสังคมไทยให้ดีวันดีคืนขึ้นมา
เป็นอัศจรรย์ที่เดียว

ที่มีงานพระไตรปิฎก
สำนักประชาลัมพันธ์

สารบัญ

๑. วิสัยทัศน์ของพระเพชรธาร์ กับต้นมะม่วงที่ออกผลและไม่ออกผล	๗
๒. เปลี่ยนข้อคิดจากสองข้างทาง ให้เป็นวิสัยทัศน์เพื่อแก้วิกฤตการณ์	๑๓
๓. การบังเกิดขึ้นของวิริยบารมีในตัวคนเรา	๒๑
๔. แก้ไขภาวะศีลธรรมและเศรษฐกิจตกต่ำ ด้วยวิริยบารมี	๒๗
๕. พรอันประเสริฐสุดแห่งพระมหากรุณาธิคุณ พระราชทานกำลังใจแก่คนไทยทั้งแผ่นดิน	๓๓
วิธีฝึกสมาน庇เบื้องต้น	๓๗

๖

วิสัยทัศน์ของพระโพธิสัตว์ กับต้นมะม่วงที่ออกผลและไม่ออกผล

เนื้อเรื่องต่อไปนี้มีอยู่ว่า ภายในหลังจากที่พระมหาชนกทรงข้ามมหาสมุทรมาได้ และผ่านเหตุการณ์ต่างๆ นานา จันทร์ทั้งเดือนจันทร์ของราชสมบัติมิถุนายนครแล้ว

วันหนึ่ง พระมหาชนกได้ทรงพบเหตุการณ์ที่ให้ข้อคิดอย่างใหญ่หลวงต่อชีวิต เนื่องจากในขณะที่พระมหาชนกเดินทางไปสักการะในอุทยานนั้น มีต้นมะม่วงงามๆ อยู่ ๒ ต้น ดูจากลักษณะภายนอก ต้นมะม่วงทั้งสองต้นนี้มีลักษณะการเจริญเติบโตที่ดีกล้าดียงกันอย่างมาก

แต่ทว่าสิ่งที่ต้นมะม่วงหั้งสองต้นนี้แตกต่างกัน ก็คือ ต้นหนึ่งใบเขียวชุ่ม แต่ยังไม่ออกรผล ส่วนอีกต้น หนึ่งที่ปลูกคู่กัน กำลังออกผลดกเต็มต้นน่ารับประทาน ประการสำคัญคือ ผลที่ออกเต็มต้นนั้น มีรสหวานเจี๊ยบ อร่อยกับน้ำผึ้ง อีกทั้งกลิ่นก็หอมหวานชวนรับประทาน เมื่อ พระมหาชนกเสวยเข้าไปแล้ว ทรงรู้สึกถึงรสอร่อยโอบะ แล้ว พระองค์ก็เสด็จผ่านต้นมะม่วงคู่นั้นไป พร้อมกับตั้งพระทัย ว่าหลังจากเสด็จประพาสพระราชอุทยานแล้ว จะกลับมา เสวยมะม่วงอีกสักสองสามผล

ครั้นเมื่อพระมหาชนกเสด็จประพาสพระราชอุทยานจนทัวแล้ว ในเวลาเย็นได้เสด็จกลับมาทางต้น มะม่วงคู่นั้นอีกครั้ง แต่แล้วก็ทรงถึงกับต้องตกตะลึง ไม่ใช่ตะลึงในเหตุการณ์อัศจรรย์ แต่ทรงตะลึงในความ วิบัติของต้นมะม่วงที่ออกผลรสหอมหวานนั้น เพราะว่าเมื่อ พระองค์เสด็จผ่านต้นมะม่วงไป หลังจากเสวยผลมะม่วง รสหอมหวานแล้ว บรรดาข้าราชบริพารทั้งหลาย ตั้งแต่ พระอุปราชจนกระทั่งมหาดเล็ก รวมไปถึงบรรดาลูกเล็ก เด็กแดงทั้งหลายที่ตามเสด็จ ต่างก็พากันแย่งกันเก็บ มะม่วงต้นนี้กิน ใครที่ปืนได้ก็ปืน ใครปืนไม่ได้ก็เอาไม้สอย หามาสอยไม่ได้ก็เอาดันฟืนข้างขึ้นไป ต่างคนต่างแย่งกัน

เก็บผลมะม่วงมากิน ในที่สุดต้นมะม่วงถูกถอนรากถอนโคน ลำต้นล้มนอนอยู่ตรงทางเข้าออกพระราชอุทยาน เมื่อพระมหาชนกทอดพระเนตรเห็นต้นมะม่วงที่มีผลลัพธ์หวานตันนั้นถูกหักโค่นทำลาย ขณะที่ต้นไม้มีผลไม่เป็นอะไรเลย จึงทรงสอบถามความจริงจากเหล่าอำเภอต์ เมื่อทรงทราบถึงเหตุแห่งความตั้งอยู่และดับไปของต้นมะม่วง ทั้งสองแล้ว ก็ทรงถึงความลังเวชพระทัย มีพระราชดำริขึ้นมาว่า

“แม้ราชสมบัติก็เป็นเช่นเดียวกับต้นมะม่วงที่มีผลลัพธ์ วันหนึ่งคงจะมีพระราชฯ แพร่วนอีนยกทัพมาประชิดติดเวียงชัย เพื่อปรบราชฝ่ายพื้นแย่งชิงเมือง เหมือนดังที่พระราชบิดาภักดิ์พระเจ้าอาของพระองค์เคยแห่งราชสมบัติกันมาแล้ว ไม่ซ้ำก็เริwa ราชสมบัติของพระองค์คงต้องแตกทำลาย เหมือนอย่างกับต้นมะม่วงที่หักโคน เพราะผลที่มีรสหวานของมันเอง

ส่วนบรรพชา คือ การบัวช ยอมเป็นเช่นกับต้นมะม่วงไม่มีผล อย่าว่าแต่กิ่งไม่หัก ต้นไม่โค่นเลย ใบลักษณะยังไม่ร่วง เมื่อทรงพระราชดำริดังนั้นแล้ว ทรงพิจารณาต่อไปว่า “ภัยย่อมไม่มีแก่ผู้ที่ไม่กังวล ภัยย่อมไม่มีแก่ผู้ที่ไม่มีผลประโยชน์” เราชักไม่เป็นเหมือนต้นมะม่วงมีผล

จักเป็นเหมือนตันไม่มีผล เราชักสรรราชบัลลังก์ออกบวช”

พระมหาชนกทรงอุปมาเตือนพระองค์เองว่า “เลือ
เหลืองถูกนายพرانฆ่าเพราหนัง ช้างถูกฆ่าเพรางา คน
มีสมบัติมาก ถูกฆ่าเพราสมบัติ แต่คระฆ่าผู้ไม่มีเหย้า
ไม่มีต้นหา ไม่มีกิเลส เพรามะม่วงตันหนึ่งมีผล อีก
ตันหนึ่งไม่มีผล ทั้ง ๒ ตันนั้น เป็นครูของข้าพเจ้า”

ตรงนี้มีข้อคิดอันยิ่งใหญ่ซ่อนอยู่ พวกเราดูให้ดี
คนมีบารมีแก่กล้าเห็นอะไรสองข้างทาง ย่อมสามารถเอามา
เป็นครูสอนตัวเองได้หมด พร้อมทั้งเป็นข้อคิดอันวิเศษที่
นำมาตริกตรองเป็นธรรมะสอนตัวเองได้ จนกระทั่งมองเห็น
ความจริงของโลกและชีวิตได้ชัดแจ้งยิ่งขึ้นกว่าเดิมว่า โลก
นี้มันไม่มีอะไร คนเรารอยู่ได้ เพราะความบริสุทธิ์ใจที่กลั่น
เป็นกำลังใจอันบริสุทธิ์มหាផลเท่านั้น และสิ่งที่คนทั้งโลก
นี้จะขาดตัดตัวไปได้เมื่อถึงคราวหมดอายุขัย ก็มีแต่บุญกับ
บาปที่ตัวเองเป็นผู้กระทำเท่านั้น อย่างอื่นนอกเหนือจากนี้
หรือแม้แต่ร่างกายของตัวเองก็อาจติดตัวไปไม่ได้ เมื่อสอน
ตัวเองได้ขนาดนั้นแล้ว ย่อมเกิดเป็นกำลังใจมหาศาลที่คิด
จะทำความดีอย่างยิ่งยวดกว่าเดิมให้ทวีคูณมากขึ้นไปอีก

คนที่มีบุญบารมีเห็นอะไรสองข้างทาง เขา ก็ได้คิด
เป็นธรรมะเอามาเป็นครูสอนตัวเองได้ แต่ถ้าคนบุญน้อย

เดินไปสองข้างทาง กลับมองไม่เห็นสมบัติที่มีอยู่สองข้างทาง แต่รู้ว่าด้วยสติปัญญาจะดับพระโพธิสัตว์มองอะไรแล้ว มองข้ามชาติ ท่านมีสติปัญญามองไปไกลกว่าคนธรรมดาหลายขั้นนัก พบรหินอะไรเป็นคีลธรรมไปหมด ไม่มองเห็นคุณประโยชน์เพียงแค่หยาบๆ แต่ปีมองคุณค่าทางด้านคีลธรรมที่เป็นพื้นฐานของจิตใจอย่างที่พระมหาชนกทรงมองเห็นข้อคิดจากต้นมะม่วงมีผล เหมือนราชบัลลังก์ย่อมมีคัตtru พร้อมย้ายบีทา แต่ถ้าอุกบัวชเมื่อไร ก็คงหาคัตtruไม่ได้ เหมือนกับมะม่วงไม่มีผลนั้นเอง

เมื่อพระมหาชนกได้คิดอย่างนี้แล้ว ก็ตัดใจออกบัวชโดยไม่มีสมบัติพัสดานิติดตัว ครอຍากได้ราชสมบัติให้เขามาเอาไป สำหรับเรื่องนี้อยากจะให้ข้อคิดเอาไว้ว่า อย่าว่าแต่ราชสมบัติที่มีคัตtruเลย แม้แต่คันธรรมดาก็เป็นเครษฐีหรือพยลินมาก ยังพลอยมีคัตruมากไปด้วย เพียงแต่คัตruจะได้จังหวะมาปล้นชิงเมื่อไรเท่านั้นเอง ไม่เพียงเท่านั้น ในยุคปัจจุบัน แม้วัดใดพอจะมีสมบัติบ้าง ก็ต้องระมัดระวังไว้บ้างเหมือนกัน ไม่เช่นนั้นแม้จะเป็นสมบัติของพระพุทธศาสนา ก็ตาม ย่อมสามารถเป็นเหตุให้มีคัตruที่ไม่เคยรู้จักขึ้นมาได้ทั้งนั้น

ໃຕ

เปลี่ยนข้อคิดจากสองข้างทาง ให้เป็นวิสัยทัศน์เพื่อแก้วิกฤตการณ์

เมื่อพระมหาชนกเสด็จออกจากพนواذแล้ว ได้มีเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นพระบารมีของพระองค์อีก เพราะบุคคลผู้เป็นพระโพธิสัตว์อย่างพระองค์นี้ การเสด็จออกพนواذไม่ใช่ของง่าย เนื่องจากต้องแก่ไขปัญหาต่างๆ เช่น พระมหาลีที่ทรงคร่าครวญรำไว้ให้ด้วยความอาลัยรัก และเหล่าข้าราชบริพารที่ทักทิวงสารพัดด้วยความจงรักภักดีนั้น ให้เข้าใจโดยดี ไม่อลาเวดฟูมฟาย แต่พระองค์ทรงเป็นผู้มีบารมีมาก เวลามองโลกไม่ได้มองເօພລປະໂຍ່ນໍເຂົາຕົວ ແຕ່พระองค์ทรงมองโลกແບບຈະເອົາສີລຫຮຽມເຂົາຕົວ

จึงต้องสวนกระแสต่อความเข้าใจของชาวโลก และพระองค์ ก็ทรงอาศัยมุ่งมองที่เหนืออวิสัยชาวโลกนั้นเอง มาซึ่ททาง ส่วนใหญ่ชาวโลกได้เข้าใจในความจริงของโลกและชีวิตตามที่ พระองค์ทรงมองออกในชาตินั้น ดังตัวอย่างที่มีปรากฏใน พระไตรปิฎก ซึ่งจะขอตัดตอนมาอธิบายให้เป็นภาษาที่ เข้าใจได้ง่ายๆ เพื่อประโยชน์ต่อการนำไปปฏิบัติธรรม

ขณะที่พระองค์ทรงออกผนวชและกำลังเสด็จเข้าไป ฝ่ายพระมหาสังฆราช สำราญทั้งหลาย ก็รีบตามมาอย่างไม่ลดลง พระองค์จะทรงขับไล่อย่างไร ก็ไม่มีใครยอมกลับ เมื่อถึง ที่สุด การขับไล่ส่งใช้ไม่ได้แล้ว พระองค์จึงทรงหัวเราะ เตือนสติพระมหาสังฆราชให้ติดตาม ซึ่งตรงนี้เองที่เป็นข้อคิด อันประเสริฐสำหรับชาวโลก เพราะพระองค์ใช้เหตุการณ์สอง ข้างทางมาเตือนสติพระมหาสังฆราชให้กลับบ้านกลับเมือง หรือไม่ ก็ให้ออกผนวชไปเลีย แต่แยกย้ายกันไปบำเพ็ญเพียร

พระองค์เสด็จไปพบเด็กผู้หญิงคนหนึ่ง กำลังทำข้าว ผัดข้าวอยู่ พอดีมีห้องส่องข้างของเด็กหญิงมีกำไลสวมอยู่ มือข้างหนึ่ง สวมกำไลอยู่อันเดียว อีกข้างหนึ่ง สวมกำไลส่อง อันและกำลังกระทบกันเลี้ยงดัง พอพระองค์ทรงเห็นกำไล เท่านั้น ทรงห้าทางเอาเลี้ยงกำไลเปลี่ยนมาเป็นข้อคิดเตือน สติพระมหาสังฆราชให้หันที่ โดยทรงถามเด็กผู้หญิงว่า

“นางกุมาრิก้าผู้ประดับกำไลมือเป็นนิจ กำไลมือของเจ้าข้างหนึ่งมีเสียงดัง แต่อีกข้างหนึ่งไม่มีเสียงดัง เพราะเหตุอะไร”

เด็กผู้หญิงก็ตอบพระองค์ไปว่า “ข้าแต่สมณะเสียงกำไลที่ได้ยินนี้ เกิดจากกำไลสองอันที่สวมอยู่ในมือของข้าพเจ้านี้กำลังกระแทกันอยู่ เพราะการกระแทกันนั้นเอง ทำให้เกิดเสียงดังขึ้นมา แต่กำไลที่สวมในมืออีกข้างข้าพเจ้านั้น มีเพียงอันเดียว ย่อมไม่ส่งเสียงที่เกิดจากการกระแทกัน ซึ่งเหมือนอย่างกับนักปราชญ์ผู้สงบนิ่งอยู่ ถ้าบุคคลอยู่ด้วยกัน ๒ คน ก็วิวากัน แต่ถ้าอยู่คนเดียว จะไปวิวากับใครเล่า ท่านผู้ครรต่อสรรค์จะชอบความเป็นผู้อยู่คนเดียวเด็ด”

ตรงนี้ดูให้ดี นี้เป็นวิธีการเอาข้อคิดจากสองข้างทางมาแก้วิกฤตการณ์ เพราะพระมหาชนกทรงเตือนพระมหาเหลี่ยงแล้ว ชักแม่น้ำหั้งห้ามตราสให้เสด็จกลับก็แล้ว ยังไม่ยอมเสด็จกลับ คราวนี้จึงทรงอาคัยปากเด็กพูดเตือนสติ โดยตั้งคำถามง่ายๆ ให้เด็กตอบ แล้วเด็กผู้หญิงที่ผัดข้าวนั้น ก็คลadarไม่เปาทีเดียว ตอบได้แบบเตือนสติชนิดเจ้าใจเดี๋ยวเลือกเงิน

ผู้มีบำรุงมีมากๆ อย่างพระมหาชนก ทรงเห็นอะไร

ก็เป็นอรรถเป็นธรรมได้หมด หรือแม้แต่เด็กผู้หญิงที่ตอบคำถามนี้ พังคำพูดแล้วก็ฟ้องอีกเหมือนกันว่า บารมีของเด็กคนนี้ไม่เบาที่เดียว พ่อพระมหาชนกได้สัตบเด็กผู้หญิงตอบอย่างนั้น พระองค์ก็ไม่ปล่อยโอกาสสำคัญนี้ให้ผ่านไป ทรงตามพระมเหสีว่า

“สุวี เชโอดีจินคาที่เด็กหญิงคนนี้พูดแล้วหรือยัง เด็กหญิงเป็นเพียงชั้นล้าวใช้ ยังติเตียนเราได้ เพราะความประพฤติของเราทั้งสอง คืออาตามาเป็นบริพชิต เชโอดีน สตรีเดินตามกันมา ย่อมเป็นเหตุแห่งครหาได้ ถนนข้างหน้านี้เป็นทางสองแพร่ง เราทั้งสองจะแยกกันไปเดิด เช้อย่าเรียกอาตามาว่าสาวมี และอาตามาจะไม่เรียกเชโอดีว่าเป็นเมเหลี ของอาตามาก็”

ขณะเดียวกันนั้น ได้เสด็จเข้าไปยังอีกนครหนึ่ง ขณะนั้นใกล้เป็นเวลาฉัันภัตตарат พระมหาชนกเสด็จไปยืนอยู่ตรงประตูของนายช่างคร

ฝ่ายนายช่างครกำลังดัดลูกครัวให้ตรงอยู่ นายช่างคร หลับตาข้างหนึ่ง ใช้ตาอีกข้างหนึ่งเล็งลูกครัวหนึ่งบนมือ เพื่อจะดูว่าตรงไหนคด ตรงไหนไม่คด เมื่อพระมหาชนก ทรงเห็นนายช่างครกำลังดัดครัวอยู่ที่หน้าซัมประทูนนั้น พระองค์ทรงมองเห็นข้อคิดที่เป็นอรรถเป็นธรรมอ กามาได้

อย่างเห็นอกว่าวิสัยทัศน์ของคนทั่วไป พระองค์ทรงถาม นายช่างครรผู้มีหน้าทันทีว่า

“ดูก่อน นายช่างคร ท่านจะฟังอ/atมา ท่านหลับตา ข้างหนึ่ง ส่วนอีกข้างหนึ่งใช้เลึงดูลูกครอบอันดันนั้น ด้วย ประการใด ท่านเห็นความสำเร็จประโยชน์อันได้ในวิธีการนั้นหรือ”

นายช่างครก็เป็นผู้มีสติปัญญาไม่เบาที่เดียว ได้ตอบพระมหาชนกไปว่า

“ข้าแต่พระสมณะ การเลึงลูกครอบด้วยตาสองข้าง ย่อมทำให้พรางไป มองไม่เห็นว่าตรงไหนคาดหรอง แต่ว่าถ้า หลับตาข้างหนึ่ง เพื่อเลึงดูที่คดด้วยดวงตาที่เหลืออีกข้าง หนึ่ง จะเลิงเห็นจุดที่คดอยู่เบื้องหน้าได่ง่าย ย่อมสามารถ ดัดลูกครอบอย่างถูกที่คดให้ตรงได้ เมื่อนกับบุคคลสองคน อยู่ด้วยกัน ย่อมวิวากันได้ ถ้าอยู่คนเดียว จะวิวากกับ ใครเล่า ท่านผู้ใดร่ต่อสรรค์ จงชอบความเป็นอยู่ผู้เดียวเกิด”

ฟังคำตอบของนายช่างครตอบแล้ว แสดงว่าบุญ ในตัวของเขานี้ไม่เบาเหมือนกัน เพราะยุคนั้นแม้จะไม่มี พระพุทธเจ้ามาบังเกิดขึ้น ถึงกระนั้น ยังสามารถตอบโต้ กับพระมหาชนกได้อย่างเป็นอ/orata เป็นธรรมขนาดนั้น สติ ปัญญาไม่เบาจริงๆ

พระมหาชนกทรงได้ยินนายช่างครรตوبได้ทันกันอย่างนั้น ก็ทรงหันกลับไปถามพระมหาเหลวว่า

“ดูก่อนสีวี เธอได้ยินคถาที่ช่างครรกล่าวหรือยัง ช่างครรเป็นเพียงคนรับใช้ ยังติเตียนเราได้ ความที่เราทั้งสองประพฤตินั้นเป็นเหตุแห่งความครหา

ดูก่อนนางผู้เจริญ ทางสองแพร่งนี้ เราจงมาแยกกันไป เธอจะไปทางหนึ่ง อาทماกจะไปอีกทางหนึ่ง เธอย่าเรียกเราว่า สามี และเราจะไม่เรียกเธอว่าเป็นมเหศีของเราอีกต่อไป”

ผู้มีบารมีเห็นอะไรสองข้างทาง ก็สามารถเอามาเป็นข้อคิดเตือนใจให้ประพฤติธรรมได้ ตรงนี้อยากจะฝากเป็นข้อคิดเอาไว้ว่า ขณะนี้ในการดำเนินชีวิตจริงของเรา เรา มีสตินิภถิธรรมอยู่ตลอดเวลาหรือเปล่า ถ้ายัง ก็ฟ้องว่า การนั่งสมาธิ การรักษาศีล รวมทั้งการให้ทานของเรา ยัง หย่อนอยู่มาก ถ้าแก่กัลยาเพียงพอ ก็คงได้มีเชื้อสายของพระมหาชนกขึ้นมาบ้าง แต่ถ้าได้มีสตินิภถิธรรมขึ้นมาได้บ้างแล้ว จะมากบ้างน้อยบ้างก็ตาม แสดงว่าการประพฤติปฏิบัติตัวในชีวิตประจำวันของเรา เข้าเล่นทางของนักสร้างบารมีอย่างสมบูรณ์แบบขึ้นมาทุกวันๆ

ครั้นเมื่อพระมหาชนกทรงเตือนสติให้พระมหาเหลว

ทรงแยกทางไปได้แล้ว โดยอาศัยปัญญาของพระองค์บวกกับเหตุการณ์สองข้างทางแล้ว ก็เสด็จเข้าป่าลึกไป แต่ด้วยความเป็นคนที่มีบุญมาก เมื่อผ่านไปทางไหน อายตนะของคนมีบุญย่อมดึงดูดคนมีบุญให้มายอกัน และแน่นอนในทางตรงข้าม คนมีบาปก็จะดึงดูดคนมีบาปให้มาอยู่ด้วยกัน

ในระหว่างที่เดินเข้าป่าไปนั้น พระมหาชนกทรงได้พบกับนักบวชผู้มีบุญทั้งหลาย ซึ่งท่านเหล่านั้นมีอธิษฐานขอให้เป็นบุญกุ踱แล้ว ก็มีความยินดี เดินเข้ามาหาเพื่อให้สติ เป็นข้อคิดในการบวชอีกหลายท่าน

ในจำนวนนักบวชทั้งหลายที่ทรงพบในระหว่างทางนั้น ได้มีถາ夷เหהามาให้ข้อคิดกับพระมหาชนกกว่า ความเห็นแก่นอน ความเกียจคร้าน ความง่วงเหงาหวานนอน ความไม่ชอบใจหงุดหงิด ความเมากินอาหาร สิ่งเหล่านี้เป็นศัตรูของการบรรลุธรรม ซึ่งทั้ง ๕ ข้อนี้เรียกว่า นิวรณ์ เป็นกิเลสขั้นกลาง ที่คุณทั่วไปมักนึกไม่ถึงว่ามันคือกิเลส และท่านถາ夷ก็ให้ข้อคิดที่หนักยิ่งขึ้นว่า เป็นกษัตริย์օกาบวช อาย่าได้ดูหมิ่นนักบวชอื่นว่าเลวทรามตัวชาเพรา วรรณะต่างกัน แล้วท่านถາ夷ก็ให้เคล็ดลับการบวชว่า ให้รีบไปทำศีลให้สมบูรณ์ ไปทำบริกรรมภารนาให้สมบูรณ์ เมื่อบริบูรณ์แล้ว ปฐมภานย่อมบังเกิด เมื่อเกิดแล้วอย่าพอยิ่ง

อยู่แค่นั้น ให้ทำบริกรรมภารนาให้อย่างขึ้นไป ย่อมได้บรรลุ
อภิญญาไปตามลำดับ ซึ่งอภิญญา คือ ความรู้ยิ่ง เท็นจริง
เป็นฤทธิ์อย่างยิ่ง ที่เกิดจากการฝึกสมารธไปตามลำดับ

ในที่สุด พระพรมพากทรงบำเพ็ญเพียรภารนา^๑
จนสามารถบรรลุมานะ พระองค์ไม่เลื่อมจากมานาเลย ครั้น
เมื่อโลกแล้ว ได้เป็นกิจในพรหมโลก

๓

การบังเกิดขึ้นของวิริยบารมี ในตัวคนเรา

เมื่อมาถึงตรงนี้ ข้อคิดที่ได้จากการพะมานกันนั้น มากมายยิ่งนัก ซึ่งพอจะต่ออยอดให้เกิดข้อคิดประการต่อมา ได้ว่า ความลำเร็วของคนเรานั้น ขึ้นอยู่กับความเพียร ๒ ระดับ

ระดับที่ ๑ อาศัยความเพียรในปัจจุบัน

คือ ถ้าอยากจะประสบความลำเร็วในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาเล่าเรียน การทำงานหาเลี้ยงชีพ หรือ ด้านใดๆ ก็ตาม ต้องอาศัยความเพียรในปัจจุบันเป็นหลัก

เป็นเรื่องผลักดันให้ทุ่มเทสร้าง ทุ่มเททำ ไม่ยอมมีมองอห้า
แต่ใช้เรี่ยวแรงของลูกผู้ชายนี้ทุ่มเทชีวิตจิตใจประกอบความ
เพียรขึ้นมา นี้เป็นความเพียรในปัจจุบัน

ระดับที่ ๒ อาศัยบุญเก่าที่ติดตัวมาข้ามชาติ

เรื่องนี้เป็นต้นเหตุลึกๆ ซึ้งยากที่จะรู้ว่า ในตัวของ
คนเรา มีสิ่งนี้มากหรือน้อยแค่ไหน แต่ว่ามีบุญเก่ากันทุกคน

บุญเก่านี้เปรียบเหมือนอะไร บุญเก่าเปรียบเหมือน
กับน้ำใต้ดิน เพราะลึกลงไปใต้ดินนั้นมีน้ำอยู่ แต่ว่าจะต้อง^{จะ}
ขาดลึกลงไปเท่าไรจึงจะพบ เราไม่รู้ และตอบไม่ได้ว่า มี
ปริมาณน้ำมากน้อยเท่าไร แต่ว่าน้ำใต้ดินนั้นมีอยู่ และ^{จะ}
อยู่ดีๆ น้ำใต้ดินก็ไม่หลักขึ้นมาให้เราใช้ดีมกริ่ง่ายๆ ถ้า
หากจะเอาน้ำนี้มาใช้ ก็ต้องมีความเพียรเจาะลงไป很多มา

บางแห่งมีน้ำน้อย แฉมอยู่ลึก ก็เหมือนกับคนที่มี
บุญเก่าน้อย บางแห่งมีน้ำมาก แฉมอยู่ตื้น ก็เหมือนกับ
คนที่มีบุญเก่ามาก แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าลองว่าได้เกิดเป็นคน
แล้ว แสดงว่ามีบุญเก่าพอที่จะเกิดเป็นคน เพราะถ้าไม่มี
บุญเก่ามาพอสมควร คงไปเกิดเป็นหมู หมา กาก ไป
แล้ว คงไม่ได้มาเกิดเป็นคน ที่มีทั้งกำลังกาย กำลังความคิด
สติปัญญาในการทำความดี นี้เป็นพระมีบุญเก่าติดตัวมา

แต่บุญมากบุญน้อยไม่สามารถทราบได้ แต่เราพออุ่นใจได้ว่ามีอยู่แล้วเราเกิดรู้ว่า คงรอให้บุญเก่าหลักขึ้นมาไม่ได้ต้องลงมือทำความเพียรสร้างบุญใหม่ขึ้นมา

เมื่อเข้าใจความสำเร็จในตัวของคนเราแล้ว มีสิ่งที่ควรคึกขิตต่อไปว่า วิริยบารมีนั้นเกิดขึ้นในตัวคนเราง่ายๆ ไร

ในทางพระพุทธศาสนา ความเพียร มาจากภาษา

บาลีว่า วิริยะ แปลว่า ความกล้า

พระจะนั่ง คนมีความเพียร คือ คนที่มีความกล้าที่จะทำความดี และกล้าที่จะไม่ทำความชั่วอยู่ในตัว แต่ถ้าเป็นคนเชื้อลاد ขี้กลัว ความเพียรไม่มีทางเกิด

แต่การจะทำความเพียร หรือสร้างวิริยบารมีตามพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปนั้น จะเป็นจะต้องรู้กลไกในการทำความเพียรของคนเรา ว่าต้องประกอบด้วย

๑. มีสติ

ถ้ากล้าแบบบ้าบิ่นไม่ใช่ความเพียร ต้องกล้าแบบมีสติจึงจะเรียกว่าความเพียร

๒. มีสัมมาทิปฏิ

คือ มีปัญญาพอที่จะรู้หรือแยกแยะได้ว่าสิ่งที่จะทำนี้ดีจริง หรือสิ่งที่จะทำนี้มันชั่วจริงต้องเลิกทำ

๓. ทุ่มเทชีวิตจิตใจทำความดี

เพราะฉะนั้น ใจจะทำความเพียรออะไร ต้องตามตัวเองสองเรื่องนี้ก่อนว่า สิ่งที่ตนเองจะทำนั้น เป็นเรื่องของการทุ่มเทสร้างความดีให้ หรือ เป็นความทุ่มเทที่จะละความชัว ถ้าใช้อย่างโดยย่างหนึ่งในสองเรื่องนี้ แปลว่าใช้ได้ และให้ใช้สติของตัวเองประคับประคองทำความดีนั้นไปอย่างทุ่มเทให้เต็มที่ เต็มอิ่ม เต็มใจ เต็มมือ เมื่อนั้นตัวของเราจึงจะมีความเพียรที่ถูกต้องเกิดขึ้นในตัว

มีสิ่งที่ชาวพุทธไม่คุ้มมองข้ามประการหนึ่งว่า ทำไม่บางคนกล้าทำความดี แต่บางคนไม่กล้า ซึ่งแน่นอน ผู้ที่กล้า จะต้องมีปัญญาของทะลุปูรุปจริง แยกออกจากว่าย่างไหนดีจริง อย่างไหนชัวจริง มีสติปัญญาตรงตามหลักของพระ-ลัมมาลัมพุทธเจ้าที่เดียว

ตอบได้ทันทีว่า ข้าคึกของความเพียรคือความชี้เกียจ ได้แก่ พวกรโคบิดติดเลือ งานการเบื้อง ข้าวกินได้ พวgnี้ไม่มีความกล้าหrog ก มีแต่ความเกียจคร้านเป็นลำดับ

อีกพากหนึ่งเป็นพากติดสุขที่เคยมือญแล้ว เพราะว่า ตัวเองเคยสะดวกสบายนอก่อน เลยไม่กล้าทำ เกิดกลัวความยากลำบากเลี้ยแล้ว ยิ่งกว่านั้น ยังมีนิสัยผลัดวันประกันพรุ่งที่ติดตัวมาข้ามภพข้ามชาติมากพอเรցที่เดียวทำให้กล้ายมาเป็นอุปสรรคในการทำความเพียร หรือความ

กล้าที่จะสร้างวิริยบารมีในชาตินี้ หั้งๆ ที่ความเพียรของมนุษย์มีไว้เพื่อสร้างความสำเร็จต่างๆ ให้บังเกิดขึ้น เพราะคนเราจะทำงานสร้างฐานะให้เป็นปึกแผ่น ทำมาหากินได้เจริญรุ่งเรือง ยอมต้องอาศัยความเพียรของตัวเองเป็นหลักถ้าขี้เกียจไม่มีทางสำเร็จ

ประการสำคัญคือ ความเพียรมีไว้เพื่อทำงานสร้างบารมีติดตามพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปให้สำเร็จ ซึ่งเป็นงานข้ามภพข้ามชาติ งานสร้างฐานะความเป็นอยู่นั้น ต้องทำกันทั้งชาติ งานสร้างประเทศต้องทำกันหลายชั่วอายุคน คือตัวเองทำแล้วยังไม่เสร็จ ต้องอบรมลูกหลานให้ทำต่อไป ส่วนงานสร้างบารมีเป็นงานข้ามชาติ ถ้าชาตินี้ทำไม่เสร็จ ก็ต้องทำชาติหน้าต่อไปอีก

เมื่อความเพียรเป็นลักษณะที่ทำต่อนেองกันเช่นนี้ เพราะฉะนั้นความเพียรจึงเป็นมาตรฐานสำเร็จในตัวคน แต่เดิมที่เรารู้จักกันแต่ราชุเหล็ก ราชุทองแดง ราชุสังกะสี ราชุดีบุก ราชุเงิน ราชุทองคำ ซึ่งทั้งหมดนั้นเป็นราชุหมายบฯ แต่เวลาที่แห่งความเพียรนั้น เป็นราชุลະເອຍดอย่างหนึ่ง เป็นราชุแห่งความสำเร็จ คร้มราชุแห่งความเพียรนี้เกิดขึ้นในใจมากเท่าไร ก็เป็นการสร้างราชุแห่งความสำเร็จมากขึ้น เท่านั้น

ในการสร้างวิริยบารมีหรือราตุแห่งความเพียรให้เกิดขึ้นในใจนั้น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้แบ่งช่วงเวลาที่กลั่นธาตุความสำเร็จขึ้นในใจไว้ ๓ ช่วง คือ

ช่วงที่ ๑ เรียกว่า อารัมภธาตุ หรือธาตุเริ่มต้น คือ กล้าที่จะคิดถึงคุณงามความดีตั้งแต่ต้น กล้าที่จะพูดถึงความดีที่ตั้งใจจะทำ และกล้าที่จะลงมือทำความดีตามที่คิด ที่พูดเอาไว้ให้สำเร็จ

ช่วงที่ ๒ เรียกว่า นิกกัมธาตุ หรือธาตุท่านกลาง คือ กำลังดำเนินการกลั่นธาตุแห่งความเพียร ธาตุแห่งความสำเร็จให้เกิดขึ้นในตัวเรียอยไป

ช่วงที่ ๓ เรียกว่า ปรักกุณธาตุ หรือ ธาตุแห่งความก้าวหน้า คือ ธาตุแห่งความเพียร หรือวิริยบารมีนั้นเอง

คนบางคนเป็นนักคิดนักฝัน กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ แต่เป็นความกล้าที่อุปมาเหมือนกับการจุดไม้ขีดไฟต้มน้ำเท่านั้น แต่ไม่เลื่อนเชือเพลิง ไม่ไลไฟให้พืชน่อไป ไฟก็มอดดับ ต้มน้ำไม่สำเร็จ เพราะชอบแต่จุดไฟ แต่เลื่อนเชือไฟไม่เป็นอีกพวกหนึ่ง กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ เช่นกัน แต่ถ้าใช้เวลาทำงาน รอความสำเร็จไม่ไหว กลับไปนอนเดี๋กว่า

ทำได้ช่วงระยะเวลาหนึ่ง

แต่มีอยู่พวกรหนึง พวgnี้ราตุความเพียรสูง เป็นชนิดกัดฟันลู้ทีเดียว กัดฟันยังไม่พอ ต้องบอกว่ากัดเหงือกลู้ด้วย พวgnี้ทำอะไรแล้ว ถ้าไม่เสร็จไม่เลิก ให้มันตายรู้แล้วรู้อดไป กลุ่มนี้เองที่พระลัมมาลัมพุทธเจ้าทรงสรรเริญ เพรางานใหญ่ความดีอันยิ่งวดเป็นงานข้ามภพ ข้ามชาติ ต้องอาศัยกลุ่มคนที่มีราตุแห่งความเพียรแข็งเกร็ง เช่นนี้ทำงาน จึงจะประสบความสำเร็จ

เพราฉะนั้น การที่พระลัมมาลัมพุทธเจ้าสร้างบารมีมาจนกระหั้นกระรอกได้ เป็นเพราพระองค์ทรงสั่งสมราตุแห่งความเพียรพยายามนานอย่างເօຫົວໃຈเป็นเดิมพัน ดังเช่น ชาดกเว่อองพระมหาชนกที่พระองค์ทรงบำมาตรฐานสเล่า นี้เป็นตัวอย่างสำคัญ

๔

แก้ไขภาวะคีลธารมและเศรษฐกิจตกต่ำ^๑
ด้วยวิริยบารมี

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสอนให้ชาพุทธตั้ง
วิริยบารมีหรือความเพียรไว้ในใจ ๔ ประการด้วยกัน คือ

ประการที่ ๑ คือ กล้าตัดใจเลิกทำความชั่ว
ความชั่วได้ก็ตามที่มีมาแต่เดิม ไม่ว่าจะเคยทำมา
มากน้อยเท่าไร เมื่อรู้แล้วว่าเป็นความชั่ว ก็มีความกล้าจะ
เลิกทำความชั่วขึ้นมาทันที และพร้อมกล้าเผชิญกับความ
จริงที่จะเกิดขึ้นตามมา เช่น ทำไม่คนเราจึงโกร呵ก เพราะ
ไม่กล้าเผชิญความจริง จึงต้องโกร呵ก แต่ถ้ากล้าเผชิญกับ

ความจริงเมื่อไร จะเลิกโกรกได้ทันที แล้วจะมีนิสัย อีก ประการตามมา คือเมื่อเวลาพูดอย่างไรเอาไว้ ก็ทำอย่างนั้น ทำอย่างไรเอาไว้ ก็พูดอย่างนั้น ซึ่งเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ต้องใช้กำลังใจสูง จึงจะกล้าสู้ความจริง

ประการที่ ๒ คือ กล้าหักห้ามใจไม่ไปข้องแวงกับ ความชั่วที่มาเย้ายวน

ความชั่วได้ที่ไม่เคยทำ แต่ถ้ามีใครมาช่วยว่า เย้ายวนให้ทำ ก็มีความกล้าที่จะหักห้ามใจไม่ไปยุ่งกับมัน เช่น ไม่เคยกินเหล้า ไม่เคยเที่ยวบาร์เที่ยวผับ แต่เพื่อนมาชวนต้องกล้าหักห้ามใจ หรือตลอดเวลาที่ทำราชการมาขนาดนี้ ไม่เคยครอบปั้นเลย วันนี้ได้เติบโตจากหน้าที่การทำงาน ได้เป็นผู้ใหญ่ในวงการขึ้นมา เขยัดเงินก้อนโตๆ ลอดใต้โต๊ะเข้ามา รับหักห้ามใจไม่รับเลย และกำลังใจมหากาลที่จะสู้ กับความชั่วจะเพิ่มขึ้นมา เพราะถ้ากำลังใจน้อยๆ ต้านทานความอยากไม่ไหว เวลาเข้าເเอกสารเงินพันเงินหมื่นบาทยื่นให้ใต้เตียง กล้าปฏิเสธเขาได้ เพราะเห็นว่าเป็นเงินบาป เงินชั่ว แต่พอเข้าใส่มาให้เป็นเงินแสนเงินล้าน ถ้าความกล้าไม่พอ กำลังใจไม่ไหว ก็ชักจะเห็นว่าไม่บาป ยิ่งถ้าเป็นเงินหลายล้าน รับคว้าໄส่กระเปาทันที เพราะฉะนั้นต้องกล้าหักห้ามใจจาก

ความชั่ว ความชั่วใหม่จะได้มีมิเกิดกับตัวเรา

ประการที่ ๓ คือ กล้าหาญเบิกบานที่จะทำความดีใหม่ๆ ที่ไม่เคยทำ

ยกตัวอย่าง แต่ก่อนเดยนั้นสมาชิอยู่คนเดียว เหลียวไปทางไหนก็ไม่กล้าไปชวนใคร ทั้งๆ ที่รู้ว่านั้นสมาชิ นั้นดี แต่กลัวเขากลัวว่าเราเป็นนักปฏิบัติธรรม กลัวเขากะหัวเราะ แต่เมื่อไร ความกล้าหาญเบิกบานที่จะทำความดีนั้นเต็มเปี่ยมขึ้นมา คราวนี้กล้าที่จะเปิดบ้านตัวเองเป็นบ้านนักปฏิบัติธรรม และไปชวนเพื่อนบ้าน เพื่อนจากที่ทำงาน พอตากเย็นให้มาสวัสดิ์มนต์ให้วัพระ นั้นสมาชิด้วยกัน นี่คือ กล้าที่จะทำความดีอย่างเต็มทั่วใจ

ประการที่ ๔ คือ กล้าหาญเบิกบานที่จะทำความดีที่เคยทำแล้วให้อย่าง ขึ้นไป

คือ ความดีได้ที่เคยทำแล้ว ไม่หยุดอยู่แค่นั้น ทำซ้ำแล้วซ้ำอีกเรื่อยไป พยายามพัฒนาทั้งเวลา เพิ่มทั้งปริมาณ และคุณภาพในการทำความดีให้อย่างขึ้นไป พยายามทำซ้ำแล้วซ้ำอีกเป็นร้อยครั้งพันครั้ง หรือแม้จะต้องทำเป็นแสนครั้ง ล้านครั้ง ก็ไม่มีเบื่อ ไม่มีปั่น มีแต่กล้าหาญ เบิกบาน

พยายามทำความเพียรให้เชี่ยวชาญชำนาญ จนกระทั่ง ติดตัวติดใจ เป็นนิสัยรักความเพียรชอบข้ามภพข้ามชาติ เรื่อยไป นี้คือความกล้าหาญเบิกบานที่จะทำความดีที่เคย ทำแล้วให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสรรเสริญความกล้าหาญ หรือวิริยบารมีไว้ ๔ ประการนี้

เพราะฉะนั้น ไม่ว่าประชาชนไทยหรือครูกิตาม จะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ คนหนุ่มหรือสาว มีการศึกษาอย่างไร ประกอบอาชีพอะไร ตำแหน่งเล็กหรือใหญ่ก็ตาม แต่ถ้า หากมีความเพียรทั้ง ๔ ประการนี้แล้ว บ้านเมืองไทยที่ ตกอยู่ในภาวะศีลธรรมและเศรษฐกิจตกต่ำในเวลานี้ จะ พลิกฟื้นขึ้นมาได้อย่างทันตาเห็น เรื่องร้อนๆ ทั้งหลายใน บ้านเมืองของเราจะได้บางเบา มีแต่ความร่มเย็นมาแทนที่ เพราะไม่ว่าใครจะทำอะไรก็ตาม ถ้ามีความกล้าตัดใจเลิก ทำความชั่ว กล้าหักห้ามใจที่จะไม่ข้องแวงกับความชั่วที่มา เย้ายวน กล้าหาญเบิกบานที่จะทำความดีใหม่ๆ ที่ไม่เคยทำ และกล้าหาญเบิกบานที่จะทำความดีเดิมที่เคยทำแล้วให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป ผลงานที่อกร่านนั้นย่อมบังเกิดประโยชน์และคุณงาม ความดีอย่างใหญ่หลวงทั้งต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติโดยอัตโนมัติ

๔

พรอันประเสริฐสุดแห่งพระมหา kaztriyy

พระราชทานกำลังใจแก่คนไทยทั้งแผ่นดิน

เมื่อมาถึงตรงนี้ พากเราคงจะได้ข้อคิดจากเรื่องพระมหาชนกไปอย่างมากมาย และเมื่อมองย้อนกลับมาถึงการสร้างบารมีของตัวเรา ก็พอจะสรุปเป็นข้อคิดในทางปฏิบัติได้อย่างน้อย ๓ ประการ

๑. ความเพียรที่แท้จริง คือ ความกล้า

คนมีความเพียร คือ คนที่มีความกล้า เป็นคุณสมบัติของคนที่มีกำลังใจสูง เพราะความเพียรเป็นสิ่งที่ไม่ใช่ทำกัน

ประเดิมประดิษฐ์ แต่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง เป็นเรื่องเดือน
เรมปี และหลายๆ ปี จนกระทั่งหลายภพหลายชาติ

๒. นักสร้างบารมีตัดสินใจด้วยหลักธรรมของ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ทำตามกระแสสังคม

คนประเภทนี้ไม่ตามกระแสคนอื่น แต่มีจุดยืนอยู่
บนหลักธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตามธรรมชาติของ
คนในสังคมส่วนมาก มักตัดสินด้วยเสียงส่วนใหญ่ แต่
วิสัยของนักสร้างบารมีนั้น ไม่ตัดสินอะไรตามกระแส ถ้า
สิ่งนั้นพิจารณาไม่ตรงตามหลักธรรมของพระพุทธองค์
แล้วว่าผิด แม้คนเป็นล้านว่าถูก ก็ยังขออภัยยันว่าผิด แต่
ถ้าสิ่งใดที่ถูกต้อง แต่คนเป็นล้านๆ ว่าผิด ก็ขออภัยยันว่า
ถูกต้องเช่นกัน มีกำลังใจมหาศาลที่จะต่อกรกระแสต่างๆ ไม่
ว่าจะยานานเจดวันเจ็ดคืนหรือนานเพียงไรก็ตาม เพราะ
นักสร้างบารมีตัดสินอะไร ย่อมเอกสารความถูกต้องตามหลัก
ธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นหลัก ไม่เอกสารความถูกใจ
ของใครมาเป็นหลักเป็นเกณฑ์ อย่าว่าแต่กระแสมหาชนจะ
เป็นอย่างไรเลย แม้พ่อของตัวเองทำผิด ก็ต้องบอกว่าผิด
คนใช้ทำถูก ก็ต้องบอกว่าถูก เพราะไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้น
ก็ตาม ผิดก็ยังคงเป็นผิด ถูกก็ยังคงเป็นถูก ไม่มีใคร

เปลี่ยนแปลงความจริงข้อนี้ได้

๓. นักสร้างบารมีต้องมีสติอยู่ตลอดเวลา

วิสัยของนักสร้างบารมีต้องมีสติไปกับปัญญา ให้พลิกเหตุการณ์เหล่านั้น ไม่ว่าจะเลวร้ายสักปานใด ก็จับมาเป็นคีลเป็นธรรมมาใช้แก้ไขสถานการณ์ให้ดีขึ้นมาได้

ทั้ง ๓ ประการนี้ เป็นมรดกธรรมที่พระมหาชนกทรงเป็นต้นแบบในการบำเพ็ญเพียรทั้งในทางโลกและทางธรรมมาตลอดจนกระทั้งในพระชาติสุดท้าย ด้วยความเพียรที่สั่งสมจนกลายเป็นสัมมาวายามะคือความเพียรชอบ ในที่สุดพระโพธิสัตว์ทรงสามารถตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้พากเราได้อาคัຍพระวิสุทธิคุณ พระปัญญาชิคุณ และพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ในการสร้างบารมีตามรอยพระบาทของพระองค์ไป

นับเป็นมหาโชคหาลาภอย่างมหาศาลของชาวกาฬไวยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเปี่ยมด้วยพระอัจฉริยภาพและทรงเป็นพระมหากรซัตรีย์นักให้กำลังใจในการทำความดีโดยทรงหยิบยกหลักธรรมจากพระไตรปิฎก มาใช้เป็นตัวรับตำราปฐกผังความเพียรให้ประชาชนทั้งแผ่นดินไทย

ข้อคิดจากการศึกษาพระราชนิพนธ์เรื่องพระมหาชนกนี้ จึงได้กลับมาแพร่หลายเป็นต้นแบบของความเพียรใน เมืองไทยอีกครั้งหนึ่ง เพราะฉะนั้น ถ้าเมื่อไรประชาชนไทยทั้งแผ่นดินตั้งใจประกอบความเพียรที่บริสุทธิ์ รู้จัก วางแผนด้วยปัญญาที่เฉียบแหลม และทำความดี ละเว้น ความชั่ว ทำจิตใจให้ผ่องใส อย่างเต็มกำลังกายที่สมบูรณ์ แล้ว ไม่ว่ามารสุมต่างๆ ที่รุ่มเร้าเข้ามายะรุนแรงแค่ไหน น่าว่าประเทศไทยนี้ย่อมสามารถผ่านพ้นวิกฤตการณ์ไปได้ ดังพรอันประเสริฐสุดที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง มอบไว้เป็นกำลังใจให้แก่พสกนิกรไทยทั้งแผ่นดินอย่าง แน่แท้

วิธีฝึกสมารธิเบื้องต้น

สมารธ คือความสงบ สบาย และความรู้สึกเป็นสุข อย่างยิ่งที่มนุษย์สามารถสร้างขึ้นได้ด้วยตนเอง เป็นสิ่งที่พระพุทธศาสนากำหนดเอาไว้เป็นข้อควรปฏิบัติ เพื่อการดำรงชีวิตทุกวันอย่างเป็นสุข ไม่ประมาท เเต้มไปด้วยสติสัมปชัญญะและปัญญา อันเป็นเรื่องไม่เหลือวิสัย ทุกคนสามารถปฏิบัติได้ง่ายๆ ดังวิธีปฏิบัติที่ พระเดชพระคุณ-พระมงคลเทพมุนี (สด จนทูล) หลวงพ่อวัดปากน้ำ ภาคี-เจริญ ได้เมตตาสั่งสอนไว้ดังนี้

๑. กราบบูชาพระรัตนตรัย เป็นการเตรียมตัว เตรียมใจให้เข้มแข็งไว้เป็นเบื้องต้น และสามารถศีลห้าหรือศีลแปด เพื่อย้ำความมั่นคงในคุณธรรมของตนเอง

๒. คุกเข่าหรือนั่งพับเพียบสมายฯ ระลึกถึงความดีที่ได้กระทำแล้วในวันนี้ ในอดีต และที่ตั้งใจจะทำต่อไปในอนาคต จะรำลึกว่าร่างกายทั้งหมดประกอบขึ้นด้วยธาตุ แห่งคุณงามความดีล้วนๆ

๓. นั่งขัดสมาธิ เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือซ้าย นิ้วชี้ขวาจดนิ้วหัวแม่มือซ้าย นั่งให้อยู่ในท่าที่พอดี ไม่ผึ่งร่างกายมากจนเกินไป ไม่ถึงกับเกร็ง แต่อย่าให้หลงโคงง หลับตาพอลับสมายคล้ายกับกำลังพักผ่อน ไม่เป็น

กล้ามเนื้อตาหรือขมวดคิว แล้วตั้งใจมั่น วางแผนสบายนิรันดร์ สร้างความรู้สึกให้พร้อมทั้งกายและใจว่า กำลังจะเข้าไปสู่ภาวะแห่งความสงบสุขอย่างยิ่ง

๔. นิກกำหนดนิมิต เป็น “ดวงแก้วกลมใส” ขนาดเท่าแก้วตาดำใสบริสุทธิ์ ปราศจากราศีหรือรอยตำหนินิดๆ ขาวใส เย็นตาเย็นใจดังประกายของดวงดาว ดวงแก้วกลมใสเรียกว่า **บริกรรมนิมิต** นิกสบายนิ นีกเหมือนดวงแก้วนั้นมาในสันทิชอยู่ ณ ศูนย์กลางกายฐานที่เจ็ด นีกไปหวานไปอย่างนุ่มนวล เป็นพุทธฐานสุสติว่า **“สัมมาอะระหัง”** หรือค่ออย่า น้อมนิกดวงแก้วกลมใสให้ค่ออย่า เคลื่อนเข้าสู่ศูนย์กลางกายตามแนวฐาน โดยเริ่มต้นตั้งแต่ฐานที่หนึ่งเป็นต้นไป น้อมนิกอย่างสบายนิ ใจเย็นๆ ไปพร้อมๆ กับคำหวาน

อัน เมื่อนิมิตดวงแก้วกลมใสปรากฏแล้ว กลางกาย ให้วางอารมณ์สบายนิ กับนิมิตนั้น จนเหมือนกับว่าดวงนิมิตเป็นส่วนหนึ่งของอารมณ์ หากดวงนิมิตนั้น อันตรธานหายไป ก็ไม่ต้องนึกเลียดาย ให้วางอารมณ์สบายนิ แล้วนิมิตนั้นเข้ามาใหม่แทนดวงแก่ หรือเมื่อนิมิตนั้นไปปรากฏที่อื่น ที่มิใช่ศูนย์กลางกาย ให้ค่ออย่า น้อมนิมิตเข้ามาอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่มีการบังคับ และเมื่อนิมิตมาหยุดสนิท ณ ศูนย์กลางกาย ให้วางสติลงไปยังจุดศูนย์กลางของดวงนิมิต ด้วยความรู้สึกคล้ายมีดวงดาวดวงเล็กๆ อีกดวงหนึ่ง ซ้อนอยู่ตรงกลางดวงดวงนิมิตดวงเดิม

แล้วสนใจเอาใจใส่แต่ดวงเล็กๆ ตรงกลางนั้นไปเรื่อยๆ ใจจะปรับจนหยุดได้ถูกส่วน เกิดการตกศูนย์ และเกิดดวงสว่างขึ้นมาแทนที่ ดวงนี้เรียกว่า “ดวงธรรม” หรือ “ดวงปัญมරค” อันเป็นประตุเบื้องต้นที่จะเปิดไปสู่หนทางแห่งมรรคผลนิพพาน

การระลึกนึกถึงนิมิต สามารถทำได้ในทุกแห่ง ทุกที่ ทุกอุปสรรค ไม่ว่าจะนั่ง นอน ยืน เดิน หรือขณะทำการกิจใดๆ

ภาพแสดงที่ตั้งจิตทั้ง ๗ ฐาน

ฐานที่ ๑ ปากช่องจมูก { หญิงข้างซ้าย
ชายข้างขวา

ฐานที่ ๒ เพลาตา { หญิงข้างซ้าย
ชายข้างขวา

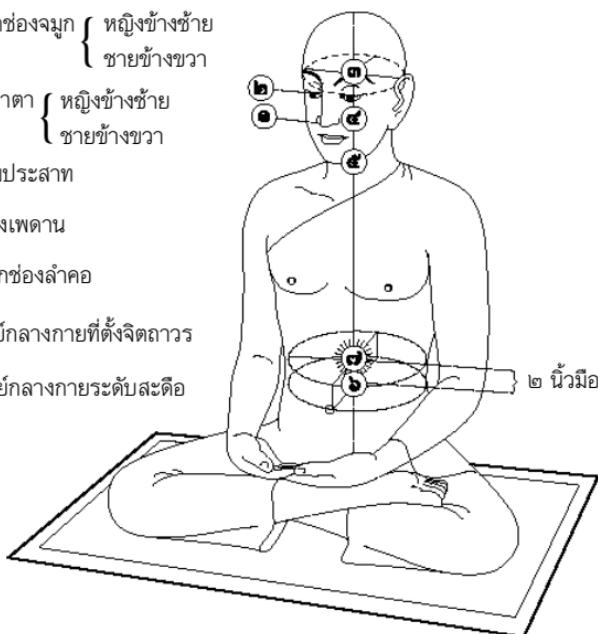
ฐานที่ ๓ จอมประสาท

ฐานที่ ๔ ช่องเด凡

ฐานที่ ๕ ปากช่องลำคอ

ฐานที่ ๖ ศูนย์กลางกายที่ตั้งจิตควร

ฐานที่ ๗ ศูนย์กลางกายระดับสะโพก

ข้อแนะนำ คือ ต้องทำให้สมำเสมอเป็นประจำ ทำเรื่อยๆ ทำอย่างสบายๆ ไม่ร่ง ไม่บังคับ ทำได้แค่ไหน ให้พอใจแค่นั้น ซึ่งจะเป็นการป้องกันมิให้เกิดความอყาภจนกินไป จนถึงกับทำให้เจต้องสูญเสียความเป็นกลาง และเมื่อการฝึกสามารถทำได้ “ดวงปฐมมรรค” ที่ใส่เกินไป สายเกินสาย ติดสนิทมั่นคงอยู่ที่ศูนย์กลางกายแล้วให้หมั่นตรวจน้ำลายอยู่เสมอ

อย่างนี้แล้ว ผลแห่งสามารិจะทำให้ชีวิตดำเนินอยู่บนเส้นทางแห่งความสุข ความสำเร็จ และความไม่ประมาทได้ตลอดไป ทั้งยังจะทำให้สามารិละเอียดลุ่มลึกไปตามลำดับอีกด้วย

ข้อควรระวัง

១. อย่าใช้กำลัง គឺไม่ใช้กำลังใดๆ ทั้งลื้น เช่น ไม่เป็นกล้ามเนื้อตาเพื่อจะให้เห็นนิมิตเร็วๆ ไม่เกร็งแขน ไม่เกร็งกล้ามเนื้อหน้าห้อง ไม่เกร็งตัว ฯลฯ เพราะการใช้กำลังตรงส่วนไหนของร่างกายก็ตาม จะทำให้จิตเคลื่อนจากศูนย์กลางกายไปสู่จุดนั้น

២. อย่าอยากเห็น គឺทำใจให้เป็นกลาง ประ同胞สติ มิให้ผลจากบริกรรมภavana และบริกรรมnimitta ส่วนจะเห็นนิมิตเมื่อใดนั้น อย่ากังวล ถ้าถึงเวลาแล้วย่อเมื่นเอง การบังเกิดของดวงนิมิตนั้น อุปมาเสมือนการขึ้นและตก

ของดวงอาทิตย์ เรายังอาจจะเร่งเวลาได้

๓. อย่ากังวลถึงการกำหนดลดลงที่เข้าออก เพราะการฝึกสมาร์ทิจเจริญภารนาเพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกาย อาศัยการนีกถึง “อาโลกสิน” คือถินความสว่างเป็นบทเบื้องต้น เมื่อฝึกสมาร์ทิจเข้าถึงดวงปัญมวรคแล้ว ฝึกสมาร์ทต่อไป ผ่านกายมุชย์ละเอียด กายทิพย์ กาย-รูปพรหม กายอรูปพรหม จะกระหึ่งเข้าถึงพระธรรมกายแล้วจะเจริญวิปัสสนาในภายหลัง ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดลดลงที่เข้าออกแต่ประการใด

๔. เมื่อเลิกจากนั้งสมาร์ทแล้ว ให้ตั้งใจไว้ที่คุณย์กลางกายที่เดียว ไม่ว่าจะอยู่ในอุริยาบถใดก็ตาม เช่น ยืนก็ต้องเดินก็ต้องนอนก็ต้องหื่นอยู่ก็ต้องอยู่ยั้งฐานที่ตั้งจิตไปไว้ที่อันเป็นอันขาด ให้ตั้งใจบริกรรมภารนา พร้อมกับนึกถึงบริกรรมนิมิตเป็นดวงแก้วใสควบคู่กันตลอดไป

๕. นิมิตต่างๆ ที่เกิดขึ้น จะต้องน้อมไปตั้งไว้ที่คุณย์-กลางกายทั้งหมด ถ้านิมิตเกิดขึ้นแล้วหายไป ก็ไม่ต้องตามหา ให้ภารนาประคองใจต่อไปตามปกติ ในที่สุด เมื่อจิตสงบ นิมิตย่อมปรากฏขึ้นใหม่อีก

การฝึกสมาร์ทเบื้องต้นเท่าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ย่อมเป็นปัจจัยให้เกิดความสุขได้พอสมควร เมื่อซักซ้อมปฏิบัติอยู่เสมอๆ ไม่ทอดทิ้ง จนได้ดวงปัญมวรคแล้ว ก็ให้หมั่นประคองรักษาดวงปัญมวรคนั้นไว้ตลอดชีวิต ดำเนินอยู่

ในศีลธรรมอันดี ย่อมเป็นหลักประกันได้ว่าได้ที่พึงของชีวิต
ที่ถูกต้องดีงาม ที่จะส่งผลให้เป็นผู้มีความสุขความเจริญ
ทั้งในภพชาตินี้และภพชาติหน้า

ประโยชน์ของการฝึกสมาธิ

๑. ผลต่อตนเอง

๑.๑ ด้านสุขภาพจิต

- ส่งเสริมให้คุณภาพของใจดีขึ้น คือทำให้จิตใจผ่องใส สะอาด บริสุทธิ์ สงบ เยือกเย็น ปลดปล่อย โล่ง เบา สบาย มีความจำ และสติปัญญาดีขึ้น
- ส่งเสริมสมรรถภาพทางใจ ทำให้คิดอะไรได้รวดเร็ว ถูกต้อง และเลือกคิดแต่ในลิ่งที่ดีเท่านั้น

๑.๒ ด้านพัฒนาบุคลิกภาพ

- จะเป็นผู้มีบุคลิกภาพดี กระฉับกระเฉง กระปรี้กระเปร่า มีความมองอาจส่งผ่าน เมื่อพูดผ่องใส มีความมองอาจส่งผ่าน เมื่อพูดผ่องใส
- มีความมั่นคงทางอารมณ์ หนักแน่น เยือกเย็นและเชื่อมั่นในตนเอง
- มีมนุษยลักษณ์ดี วางตัวได้เหมาะสมกับกาลเทศะ เป็นผู้มีเสน่ห์ เพราะไม่มักโกรธ มีความเมตตากรุณาต่อบุคคลทั่วไป

๑.๓ ด้านชีวิตประจำวัน

- ช่วยให้คลายเครียด เป็นเครื่องเสริมประสิทธิภาพในการทำงาน และการศึกษาเล่าเรียน
- ช่วยเสริมให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง เพราะร่างกาย

กับจิตใจย่อ้มมือทิพลต่อ กัน ถ้าจิตใจเข้มแข็ง ย่อ้มเป็นภูมิ-
ต้านทานโรคไปในตัว

๑.๔ ด้านศีลธรรมจรรยา

- ย่อ้มเป็นผู้มีลัมมาทิภูมิ เชื่อภูมิแห่งกรรม สามารถ
คุ้มครองตนให้พ้นจากความช้ำหังหายได้ เป็นผู้มีความประพฤติ
ดี เนื่องจากจิตใจดี ทำให้ความประพฤติทางกายและวาจาดี
ตามไปด้วย

- ย่อ้มเป็นผู้มีความมั่นนโยบาย สันโดษ รักสงบ และมีขันติ
เป็นเลิศ

- ย่อ้มเป็นผู้มีความอื้อเฟื้อเผื่องaffeine ประจำอยู่ในรูป
มากกว่าประจำอยู่ในรูป ย่อ้มเป็นผู้มีลัมมาภาระและมีความ
อ่อนน้อมถ่อมตน

๒. ผลต่อครอบครัว

๒.๑ ทำให้ครอบครัวมีความสงบสุข เพราะสมาชิกใน
ครอบครัวเห็นประจำอยู่ของการประพฤติธรรม ทุกคนตั้งมั่น
อยู่ในคือ ปกครองกันด้วยธรรม เด็กเคารพผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่
เมตตาเด็ก ทุกคนมีความรักใคร่สามัคคี เป็นหนึ่งใจเดียวกัน

๒.๒ ทำให้ครอบครัวมีความเจริญก้าวหน้า เพราะสมาชิก
ต่างก็ทำหน้าที่ของตนโดยไม่บกพร่อง เป็นผู้มีใจคอหนักแน่น
เมื่อมีปัญหาครอบครัวหรือมีอุปสรรค อันใด ย่อ้มร่วมใจกัน
แก้ไขปัญหานั้นให้ลุล่วงไปได้

๓. ผลต่อสังคมและประเทศชาติ

๓.๑ ทำให้สังคมสงบสุข ปราศจากปัญหาอาชญากรรม และปัญหาสังคมอื่นๆ เพราะปัญหาทั้งหลายที่เกิดขึ้นในสังคม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการซ่า การฆ่ามีчин โจรผู้ร้าย การทุจริตคอร์ปชั่น ล้วนก่อให้มาจากการที่ขาดคุณธรรม เป็นผู้ที่มีจิตใจอ่อนแอ หวั่นไหวต่ออำนาจลิงบ้ายวนหรือกิเลสได้ง่าย ผู้ที่ฝึกสมาธิย่อม มีจิตใจเข้มแข็ง มีคุณธรรมในใจสูง ถ้าแต่ละคนในสังคมต่าง ฝึกฝนอบรมใจของตนให้หนักแน่น มั่นคง ปัญหาเหล่านี้ก็จะ ไม่เกิดขึ้น ส่งผลให้สังคมสงบสุขได้

๓.๒ ทำให้เกิดความมีระเบียบวินัย และเกิดความประทัยด้วยผู้ที่ฝึกใจให้ดีงามด้วยการทำสมาธิอยู่เสมอ ย่อมเป็นผู้รักความมีระเบียบวินัย รักความสะอาด มีความเคราะห์กฎหมายของบ้านเมือง ดังนั้น บ้านเมืองเราก็จะสะอาดน่าอยู่ ไม่มีคนมักกักง่าย ทิ้งขยะลงบนพื้นถนน จะข้ามถนนก็เคารพทางข้างข้าม เป็นต้น เป็นเหตุให้ประเทศชาติไม่ต้องลี้ภัยออกจากบorders เวลา และกำลังเจ้าหน้าที่ที่จะไปใช้ลำหรับแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากความไม่มีระเบียบวินัยของประชาชน

๓.๓ ทำให้สังคมเจริญก้าวหน้า เมื่อสมาชิกในสังคมมีสุขภาพจิตดี รักความเจริญก้าวหน้า มีประสิทธิภาพในการทำงานสูง ย่อมส่งผลให้สังคมเจริญก้าวหน้าตามไปด้วย และเมื่อมีกิจกรรมของส่วนรวม สมาชิกในสังคมก็ย่อมพร้อมที่จะสละความสุขส่วนตน ให้ความร่วมมือกับส่วนรวมอย่างเต็มที่ และถ้ามีผู้ไม่ประสงค์ดีต่อสังคมจะมายุ่ง干预ให้เกิดความแตกแยก ก็จะไม่เป็นผลสำเร็จ เพราะสมาชิกในสังคมเป็นผู้มีจิตใจหนักแน่น มีเหตุผล และเป็นผู้รักสงบ

๔. ผลต่อพระศาสนา

๔.๑ ทำให้เข้าใจพระพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้อง และรู้ชั้นถึงคุณค่าของพระพุทธศาสนา รวมทั้งรู้เห็นด้วยตัวเองว่า การฝึกสมาธิไม่ใช่เรื่องเหลวไหล หากแต่เป็นวิธีเดียวที่จะทำให้พันทุกข์ เข้าสู่นิพพานได้

๔.๒ ทำให้เกิดศรัทธาตั้งมั่นในพระรัตนตรัย พร้อมที่จะเป็นพนวยแก่ต่างให้กับพระศาสนา อันจะเป็นกำลังสำคัญในการเผยแพร่การปฏิบัติธรรมที่ถูกต้องให้แพร่หลายไปอย่างกว้างขวาง

๔.๓ เป็นการลีบอายุพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองตลอดไป เพราะตราบใดที่พุทธศาสนา никันยังสนใจปฏิบัติธรรมเจริญ瓜วนอยู่ พระพุทธศาสนา ก็จะเจริญรุ่งเรืองอยู่ตราบหนึ่ง

๔.๔ จะเป็นกำลังส่งเสริมท่านนำรุ่งพระศาสนา โดยเมื่อเข้าใจซาบซึ้งถึงประโยชน์ของการปฏิบัติธรรมด้วยตนเองแล้ว ย่อมจะชักชวนผู้อื่นให้ทำงาน รักษาศีล เจริญ瓜วนตามไปด้วย และเมื่อได้ที่ทุกคนในสังคมตั้งใจปฏิบัติธรรม ทำทาน รักษาศีล และเจริญ瓜วน เมื่อนั้นย่อมเป็นที่หวังได้ว่า สันติสุขที่แท้จริงก็จะบังเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

ข้อคิดจากพระมหาชนก ทางแก้วิกฤตสังคมไทย

ชื่อ مجل	พระธรรมเทศนาพระภานุวิริยคุณ (เด็จ ทัตตซีโว)
เรียบเรียง	ทีมงานพระไตรปิฎก สำนักประชาสัมพันธ์
ISBN	974-88353-3-2
ผู้จัดทำ	กองลือธรรมะ สำนักประชาสัมพันธ์
จำนวน	๔๙ หน้า
พิมพ์ครั้งที่ ๑	๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘
ลิขสิทธิ์	มูลนิธิธรรมกาย
จำนวนพิมพ์	๑๐,๐๐๐ เล่ม

ร่วมสนับสนุนการจัดพิมพ์ ได้ที่
กองลือธรรมะ สำนักประชาสัมพันธ์
โทร. ๐๘๑-๐๒๕๓-๖๓ ต่อ ๑๗๘๐-๒

รายนามผู้สนับสนุนในการจัดพิมพ์

พระอุทาณ์ สุกุลโก	พระรองค์ ทันตเจตฯ
พระสุพลิชัย จนทากิ	ครอบครัวสุพลิชัย
ครอบครัวเหลืองชาดา	ครอบครัวอุ่นรักมีวงศ์
ครอบครัวໂຄສາຍ	ครอบครัวพะหมุນม์
ครอบครัวเชวงศักดิ์สภาคย์	ครอบครัวฉัตรชัย
ครอบครัวฟักமនី	หอพักดวงแก้ว
ครอบครัวจันพาก	ครอบครัวนพลวัสดี
ชาวนุทสรณหลวง	คุณยปภนิชธรรมย่องกง
กลุ่มกรุ๊ป	คุณวิไลลักษณ์ เลขacha
คุณวิภาร์ตัน วราพาพัฒนา	คุณศิริพร ฉัตรชัย
คุณรัดเกล้า ลิวเฉลิมวงศ์	คุณนาณดา นิโรจน์
คุณ瓦สนา อินทร์สวัสดิ์	คุณแทรา ศรีวสุชา
คุณปราณี ชัยผดุง	คุณเดนยา คุหานก
คุณกฤษ รังษีสกරณ์	คุณสุจิตรา พุนพิพัฒน์
คุณเกษตร์ - คุณวิภาพร กัมพลพานิชวงศ์	
คุณวีระคักดี - คุณอารีรัตน์ ศิริคุรุรัตน์	
คุณสุรัตน์ - คุณอาารีรัตน์-คุณเวนลุข ศิริคุรุรัตน์	
คุณหนุ - คุณจันทร์พิพิญ มาเน่ไชยรักษ์	
คุณมนฑิชา - เด็กชายกรพิบูลย์ คณาทรพิพิ	